

„Edinost“

Izidja sukrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 34 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 6 „
za en mesec 2 kron

Naročimo se plačevati naprej. Na naročbo brez priložene naročnine se sprava ne odira.

Pri tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 svč.); iz Trsta pa po 8 stotink (4 svč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglašaj

se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom Poslana, osemtnice in javne zahvale domači oglašaji itd. se računajo po pogodbi.

Val dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upraviteljsko. Naročnino in oglašje se plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upraviteljsko, in sprejemanje inseratov v ulici Molla piccolo št. 3, II. nadst..

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“, v Trstu

Brez upa — sankcije.

VI.

Bodimo lojalni tudi nasproti gospodovni stranki in ne pišimo njej na rovaš, ker za svojo volilno reformo ni vspregela principa splošne in jednake volilne pravice in ker ni opustila principa zastopstva interesov. Saj nas je poučila že izkušnja, da vlada nikakor ne odstopi od tega principa in da je nisedaj nikake nade, da bi volilna reforma, ki bi hotela uveljaviti splošno in jednako volilno pravico, zadobila najvišjo sankcijo.

Ali krivda njena je, neodpustna krivda, da ne misli na razširjenje volilne pravice vsaj v takih merah, kolikor je to možno v okviru zastopstva interesov. Neverjetno ali resnično: dosedanjí toli krivični in zastareli volilni red je celó liberalnejši, nego je novi, izdelani po dru. Venezianu in poslušno vsprejeti od večine deželne zbor.

Ta poslednji načrt ne le da ne razširja volilne pravice v novem tretjem volilnem razredu, ki bo obstajal poleg splošnega volilnega razreda, ampak jo še utesnjuje! Ne le da v novi tretji volilni razred ne uvršča tisočev takih oseb, ki niso bile uvrščene v prejšnje razrede, da si plačujejo davek od svojih dohodkov — osebni dohodninski davek — marveč skuša še dosedanje število volilcev v tretjem novem volilnem razredu skriti s tem, da je za nekatere njih zvišal volilni cenzus. Na primer: za posetnike biš in glavnic uvaja za III. razred nečuvno in neodpustno visok minimum 20 K direktnega davka, in istotako je po »reformi« za lastnike brodov določen minimum 150 registriranih tonelat, dočim sedaj veljavni volilni red ne določa nobenega minimuma!

Še bolj kričoč je slučaj glede zgornje okolice: tam so dosedanjim volilcem celó vzeli en mandat, tako, da bodo ti volilci mogli uplivati, na podstavi principa zastopstva interesov, na izvolitev le enega poslanca, dočim so dosedaj vplivali na izvolitev dveh poslancev.

Seveda bodo ti volilci volili enega poslanca tudi v novi splošni kuriji. Ali pravično in logično bi bilo — čim se ni odpravil princip zastopstva interesov — da sta se jim ohranila oba prejšnja mandata in da bi volili tudi v novem splošnem volilnem razredu.

Če še upoštevamo pa število mandatov, ki jih novi načrt odkazuje okolici in ki se je ob vsem uvedanju nove splošne volilne kurije pomnožilo le za enega, od šest na sedem — vidimo, da to število ni v nikakem razmerju se številom prebivalstva v okolici. Po številnem razmerju prebivalstva mesta in okolice bi se po novem načrtu zastopstvo te poslednje celo skrčilo.

Mi smo uverjeni, da je avtorja volilne reforme, ko je odmerjal mandate okolici, pred vsem vodila misel, da so prebivalci okolice — Slovenci in da nje zastopniki: so in ostanejo v opoziciji proti sedanjemu komunalnemu sistemu. Čim manje je njihovo število, tem manjša more biti nevarnost od njihove strani za gospodovno stranko. Verjetnost, da je avtorja novega vol. načrta vodila ta misel, je tem večja, ker vidijo, da se je tudi v mestu začelo nekaj gibati kakor opozicija. Avtor je torej računal z možnostjo, da ta opozicija pritegne k sebi tudi staro opozicijo, zastopnike okolice, iz česar bi mogla navstati — večina!

Tendencija novemu načrtu je torej v glavnem ta, da že a priori prepreči to eventualnost, oziroma, da sedaj gospodovni stranki za bodočnost zagotovi gospodstvo in večino v deželnem zboru in v mestnem svetu.

Ta tendencija se jasno kaže tudi v načinu, kakor novi načrt premika in razvršča volilce v novih treh mestnih razredih.

Poglejmo I. razred! Ta je bil dosedaj vedno nekako dvomljiv; včasih je odločalo le malo glasov. Saj je notorično dejstvo, da so se že ekselence namestniki osebno potrudili k slovenskim volilcem tega razreda. Da si gospodovalna gospoda zagotove ta razred, je novi načrt odveto, ki se volili v II. razr., potisnil v I. razred.

To so storili tem laglje, ker se jim izguba teh glasov za II. razred ne vidi nevarna. Saj v tem II. razredu so vsi njihovi komunalni uradniki, katere imajo v svoji oblasti in na katere se torej morejo zanašati brezpogojno.

(Tu moramo pa poudariti kričeče dejstvo, da zasebnih uradnikov niso uvrstili v nobenega treh volilnih razredov. In vendar je mej temi uradniki tudi mož, ki plačujejo davke od svojih osebnih dohodkov in ki se svojim telesnim in duševnim delom prispevajo k splošnemu dobrotanju. Po modernem naziranju bi morali tudi tem dati isti volilni pravo kakor drugim uradnikom.)

Preidimo k III. razredu! V tem razredu pa so pridržali vse dosedanje volilce. Izlasti pa takozvane »cittadine«, torej ljudi, ki ne plačujejo nobenega davka! Istotako so obdržali tudi vse male obrtnike, tudi take, ki plačujejo najmanjši davek. Ker ti so popolnoma odvisni od magistrata kakor industrijalne oblasti, dočim so — kakor že poudarjamo uvodoma — za hišna posetnike in lastnike brodov, ki predstavljajo nekoliko bolj konservativen element, določili najmanjši cenzus 20 K, oziroma najmanjšo mero 150 tonelat. Tu imamo torej kričoč fakt, da bi bili v III. razredu pač volilci ljudje, ki ne plačujejo nikakega davka, ali pa plačujejo najmanjši davek, dočim bi bili izključeni ljudje, ki plačujejo davek, a ne dosežajo določenega veliko previsokega najmanjšega zneska!

Mislimo, da smo dokazali dovolj evidentno, da sta bili o sestavi volilne reforme odločilni edino le misel in skrb za — gotovo stranko. Vse je prirojeno le na telo gospodovne stranke in zato je vse enostransko, neskladno in v protislovju s tendenco, ki jo mora, po liberalnem in modernem naziranju, imeti vsaka volilna reforma: s tendencijo resničnega razširjenja volilne pravice!

Ali s tem nismo še zvršili, kajti novi volilni red, ako zadobi sankcijo, bi usodno vplival tudi na državnozbornske volitve in bi okoličanom vzel vsako nado, da bi kdaj prišli še do svojega zastopnika v državni zboru — seveda velja to le za slučaj, ako se okoličanom ne posreči izposlovati spremembe državnozbornskega volilnega reda v tem smislu, da dobi okolica svojega zastopnika!

Dosedaj mora namreč okolica voliti skupno z enim delom mesta enega drž. poslanca. Okolica ima mnogo malih posestnikov, ki ne dosežajo cenzusa, kakor ga določa novi načrt. Vsi ti bi izgubili volilno pravico kakor posestniki in bi volili le v splošni kuriji, zбоk česar bi izgubili tudi državnozbornsko volilno pravico. Pa še jeden moment. V mestu bi imeli vsi mali obrtniki volilno pravico v III. razredu in bi torej volili z okolico enega državnega poslanca. Okolica pa ima malo taeih malih obrtnikov, ki bi pomnoževali volilce-posestnike.

S tem je torej podan popola dokaz, da novi volilni red ni le na sploh nemodern in neliberalen, ampak da je še posebej njega ost naperjena proti okolici in po takem proti slovenskemu življu sploh.

Z vso gotovostjo smemo torej pričakovati — ako je na svetu le še količjak zmisla in čuta za pravico — da se proročanje posl. dra Gregorina uresniči in da volilna reforma, skrpana očividno le v interesu ene stranke, ne bo predložena v najvišjo sankcijo!!

Politični pregled.

V Trstu, 15. julija 1902.

Deželni zbori. Istrski. Sinoči je imel deželni zbor istrski svojo zadnjo sejo v sedanjem zasedanju.

Kakor smo sporočili že v večerajšnji brzojavki, pooblastil je deželni zbor deželnega glavarja, da izreče beneškemu županu sožalje na porušenju stolpa sv. Marka. Za ta predlog je glasovala tudi slovenska manjšina.

Zbornica je na to zapričela podrobno razpravo o deželnem proračunu za leto 1902.

K posamičnim poglavjem stavili so poslanci razne predloge, med njimi omenjamo sledeče predloge slovenskih poslancev:

K poglavju 12. predlagal je poslanec Spinčič:

Visoki zbor naj izvoli skleniti:

I. C. kr. vlada se pozivlja:

1. da ustanovi ljudske šole na temelju § 59. drž. šolsk. zak. soglasnega s § 1. dež. šolsk. zak. od 3. marca 1870. D. Z. L. št. 20, a pomnožuje razrede na temelju § 11. drž. šolsk. zak., in jih takoj da ustanoviti tam, kjer že obstoje zgradbe, ali kjer se jih lahko hitro in lahko ustanovi;

2. da napravi vse potrebne korake za odpiranje novih šol ali razredov, kiso že ustanovljeni;

3. da glede šolskih zgradb jemlje obzir na gospodarske razmere šolskih občin, kakor to predpisuje naredba c. k. ministerstva za nauk in bogočastje od 2. julija 1878. št. 12123;

4. da na obstoječih in na onih šolah, ki se imajo ustanoviti, določi učni jezik na temelju § 6. drž. šolsk. zak. in čl. 19. državnega osnovnega zak. od 21. dec. 1867. D. Z. L. št. 142.;

5. da ne pušča učiteljev brez službe, dočim obstoje šole brez učitelja;

6. da učiteljska mesta razpisuje tako, kakor veleva zakon in da iz naredbe za provizorično nameščevanje ne dela pravila;

7. da nastavlja povsod le učitelje, kiso popolnoma usposobljeni za določena mesta;

8. da se v obče z ozirom na istrsko šolstvo vrši zakon;

9. da hitreje in pravičnejše rešuje prošnje in prizive;

10. da drugo in tretjo ter po mogočnosti tudi četrto čitanko za hrvatske ljudske šole da preurediti tako, da bodo bolj odgovarjale svoje nameni, istotako tudi knjigo za poljedelske nadaljevalne tečaje;

11. da daje podpore za urejenje in vzdrževanje šolskih vrtov, posebno na vaških šolah;

12. da daje večje podpore učiteljskim kandidatom, posebno za hrvatske šole, katerih največ manjka.

II. Pozivlja se deželni odbor, naj ne dela zaprek o ustanavljanju hrvatskih in slovenskih šol, in v obče, da v šolskih stvarih postopa nasproti Hrvatom in Slovincem tako, kakor nasproti Italijanom.

Ta predlog je poslanec Spinčič utemeljeval v daljšem govoru, katerega priobčimo v celoti.

Posl. Andrijič stavlja je sledeča predloga:

a) Visoki zbor naj izvoli zaključiti, da se deželni prinos za urejenje vodovoda v občini Dobrinj od predloženih 1000 kron zviša na 2000 kron in sieer naj se polovica od tega določi za urejenje vodovoda, polovica pa za urejenje zapuščenega potoka v oni občini.

b) Visoki zbor naj izvoli skleniti, da se iz deželnih sredstev dovoli občini Baškanova 3000 kron za delno razbremenjenje dolga, katerega je morala ta občina najeti za ravnokar izvedeno urejenje tamošnjega potoka.

Posl. dr. Laginja je stavlil predlog v stvari ceste Klana-Poka in kolovoza Klana-Studena-Rečina, ki ga z govorom vred, s katerim je ta predlog utemeljeval, priobčimo v celoti.

Posl. dr. Dinko Trinjstić je predlagal sledeče:

Visoki zbor naj izvoli skleniti:

a) Iznos, predvidjen v postavki VII. št. 4. deželnega proračuna ima se povišati vsaj za še 10.000 kron v svrhu podeljenja podpor vinogradnikom za nasade ameriških trt v onih predelih, kjer je trtna uš uničila vinograde; to povišanje naj bi se zgodilo makar na računa proračuna za prihodnje leto;

b) deželnemu odboru se nalaga, da v smislu sklepa, storjenega v tem visokem zboru dne 26. februarija 1898. l., naprosi c. kr. vlado, da priskoči vinogradnikom na pomoč za svrhe ad a) z zneskom od 400.000 kron.

Vse predloge slovenskih poslancev, razen onega poslanca dr. Dinka Trinajstića, je vspregela zbornica kakor priporočila.

Ko je zbornica vspregela proračun, je bila seja pretrgana in se je popoldne nadaljevala. Poročilo o tem nadaljevanju prinesemo jutri.

Vprašanje o samoupravi Trentina.

Pogajanja mej Nemci in Italijani za rešitev vprašanja o samoupravi Trentina so se zopet nekako zapela. Nemci nočejo ustreči nekaterim laškim zahtevam, valed česar groze laški poslanci zopet z obstrukcijo.

Proslava zmage Poljakov nad nemškimi vitezi pri Grunwaldu l. 1410.

se vrši prek in prek po vsej Galiciji vzlic vsem poskusom, da bi isto zožili in utesnili. Vsi poljski listi so polni poročil o teh slavnostih. Ta vseobča in intenzivna soudeležba naroda daje nam zanesljivo merilo, kako resnično, kako globoko je ogorčenje v vsem narodu poljskem, radi nesrečnega nastopa cesarja Viljema v Marienburgu. Nekateri listi so bili zaplenjeni, ker so malce preživo dajali izraza mišljenju naroda. Iz člankov in historičnih reminiscence, ki jih prinašajo izlasti opozicijski listi, je znamenita izlasti apostrofa »Gazete Narodowe« do naroda ruskega. Kakor so — pravi — Rusi pri Grunwaldu stali v isti vrsti s Poljaki, naj vztrajajo poleg Poljakov do onega dne, ko ti poslednji zapojo Te Deum.

Kralj Viktor Emanuel na Ruskem.

Včeraj so bile slavnosti, med temi tudi velikanška vojaška parada v Krasnem Selu. Pred italijanskim kraljem defiliralo je skoraj 40.000 ruskih vojakov. Kralj je bil iznenaden po izbornosti čet in je posebno občudoval kozaške stotnije. Car Nikolaj imenoval je Viktorja Emanuela polkovnikom-imejteljem 14. litvanskega dragonskega polka in je kralj italijanski v dotični uniformi tudi prisostvoval tej vojaški parad. Mej obema vladarjema in obema ministroma za vnanje posle vrše se baje jako važni politični razgovori, katerih dalekosežne posledice da se bodo opazale že v bližnji bodočnosti. Ost teh razgovorov da je v prvi vrsti naperjena

proti angleški politiki in se bavijo sosebno s položajem na Balkanu. Posebno današnji dan da je v glavnem posvečen političnim razgovorom. Italijanski kralj in ruska carska dvojica odpotujejo jutri zjutraj na jahti »Svjat-lana« v Kronstadt.

Tudi ruske »Novosti« trde, da ima potovanje laškega kralja na Rusko velik političen pomen. O tej priliki omenjajo »Novosti« tudi francosko-ruske zveze, katera da je nastala vsled obojestranskih narodnih simpatij, dasi so se diplomatije bali skleniti tako zvezo. Na splošno da morejo biti trajne le take zveze, ki ne slone samo na političnih interesih, marveč na simpatijah in zaupljivosti narodov. V takem smislu — povdarjajo »Novosti« — želimo tudi mi rusko-italijansko zблиžanje. Rečeni list slavi nadalje italijansko kraljico Heleno, ki je tudi na svoji visoki stopinji ostala zvesta svojim ruskim in slovanskim simpatijam in ki b'ago dejno upliva na tok italijanske politike.

Tržaške vesti.

»Rdečemu Praporu«. Da se gospoda ne sramujejo tako nehonetnega boja, kakor ga uprizarjajo proti naši stranki radi volilne reforme, vsprejete od deželnega zbora tržaškega!

Ker se je slovenska manjšina uprla proti »volilni reformi«, kakor jo je izdelal **jeden Venezian** le svoji stranki na korist — a mi vemo menda vsi, kaj pomenja gospodstvo te stranke za naše slovensko ljudstvo! —, ker se je slovenska manjšina uprla spremembi volilnega reda, po kateri bi prišli s slabega na slabše; ker se je uprla spremembi, ki pomenja za našo okolico vnebovpijočo krivico, ker to poslednjo obsoja v večno obnemoglost v mestnem svetu samem in bi tudi nje državno-zbornsko volilno pravo naredila povsem iluzorično; ker se je slovenska manjšina potegnila za to, da se — ko se že noče uveljaviti splošno volilno pravo — razširi volilno pravo vsaj toliko, kolikor je sploh možno ob ohranjenju volilnih razredov: radi vsega tega zagreša »Rdeči prapor« direktno neresnico s trditvijo, da smo **proti volilni reformi**.

Če tudi vse to, kar je glavni govornik manjšine, dr. Gregorin, zahteval, ne pomenja še (ker se je pokoril hipnim razmeram) glavnega končnega cilja, po katerem morajo stremiti mase oziroma na volilno pravo, vendar je neoporečno, neutajljivo dejstvo, da bi to, kar je zahteval, pomenjalo važno etapo, napredek, na poti do glavnega cilja. Po tem cilju stremi vsa naša stranka že od nekdaj.

Naši stranki se ne treba bati radi tega cilja. Marveč mora stremiti po njem v interesu našega življa. Sedaj smo tlačeni na vseh koncih in krajih, da si smo večina. Če pa pride do splošne volilne pravice, bi tudi številno pretežje prišlo do veljave, pa naj bo že potem v nas prevladovala ta ali ona stranka. Mi nismo strankarski egoisti, radi stranke ne bi hoteli žrtvovati ni mrve pravice našega življa. Po splošni volilni pravici bi bil ta življ v svoji skupnosti na koristi; in to nam zadošča, da smo za splošno volilno pravo!

Za tako pravo se je izjavljala naša stranka v Trstu in v Istri že tedaj, ko niso še osrečevali ljudstva v — ulici Boschetto. Opominjamo le na nepozabni shod, ki se je pred leti vršil v Dekanih, ko se je dr. Laginja ob navzočnosti mnogih duhovnikov z vso divno zgovornostjo svojo potezal za splošno volilno pravico! V tem zmišlju je postopala naša stranka vedno in dosledno na vseh shodih, kadar koli se je razprava raztezala tudi na volilno vprašanje.

Direktno neresnična je trditev, da se je dr. Gregorin izjavil proti volilni reformi, ampak je iz že povdarjenih tehtnih razlogov le zahteval, naj se predložena osnovna odloka posebnemu odseku, ki naj jo prouči ter predloži novo osnovo v najkrajšem času, »ako mogoče, že v tekočem zasedanju«.

Ali se to pravi biti proti volilni reformi? Ali se gospodje pri »Rdečem praporu« — vprašamo še enkrat — ne sramujejo takega nehonetnega bojevanja?!

Dr. Gregorin je trezen človek; in kakor tak je skušal doseči, kar se je — po njegovem mnenju — sploh doseči dalo. Ne, to ni frazer in ne zasluž, da ga psuje stranka, ki ravno naše okoliščane vedno vabi v svoj tabor.

Tudi doslednost, ki jo kaže »socijalisti

v boju proti nam, je jako čudnega kroja. Do sedaj so nas vedno nazivali »klerikalce« in »farške hlapce«, sedaj pa razlivajo cele goliide hlinjenega ogorčenja, ker so se baje tudi v Trstu slovenski liberalci pokazali nasprotnike delavstva!!

»Rdeči prapor« prizeza, da hoče ugonobiti to »farizejsko družbo«; ta cilj hoče doseči tudi ko bi moral »preko hudiča«.

Dr. Gregorin ni frazer, ampak je miren trezen računar; pač pa je frazer oni, ki piše take grožnje, o katerih bi vedel sam, da se ne uresničijo, ako ne bi bil slep fanatik, ki svojem ardu in svoji zagriženosti nič ne vidi okoli sebe in zato tudi ne more — računati z dejstvi!

Dejstva govore, da je »Rdeči prapor« govoril neresnico, ko je trdil, da smo mi proti »volilni reformi«. Mi ne pozivljamo svojih somišljenikov, naj pobijajo socijaliste — »makari preko hudiča« — pač pa jih pozivljamo, naj še enkrat pazno prečitajo razpravo o volilni reformi v deželnem zboru tržaškem in pa članke, ki smo jih prinesli o tem v »Edinosti«. Sosebno pa bi želeli, da prečitajo dobro današnji uvodni članek.

Njihovi sodbi prepuščamo, da-li je slovenski manjšini dopuščala slovenska vest, da pritrdi reformi, kakor jo je izdelal Venezian — in, da-li ni bila marveč nje sveta dolžnost, da je nastopila proti? Pa ne proti volilni reformi, ampak le proti nestvoru Venezianovemu!

S pota. (Dalje.) Tu bi državna uprava mogla storiti marsikaj, ako bi le hotela in ako bi bilo ljudi, ki bi znali od iste zahtevati pomoč.

Upamo, da se v kratkem kaj ukrene v tem pogledu. Bosanska Dubica je lepo moderno mestce, ima okrajno sodajno, davkarijo in več drugih državnih uradov.

Oka (malo manj od 1 in pol klg.) govedine stane tam 36 nvč. in ob največji draginji 40 nvč.!

Lepa kokoš stane 15—20 nvč. itd. — Življenje je torej zelo ceno — denar pa drag! Pivo ne velja od Zagreba naprej nič, ker ljudje nimajo leda. Vino je tudi revno, izvzemši eno krčmo v Bosanski Dubici, kjer prodajajo vino iz kleti g. Pečenko-ta iz Gorice.

O pravoslavni cerkvi (rimo-katoličani je nimajo), sem pisal že pred 6 leti, zato naj povem danes, da sem bil to pot prvič v turški mošaji, kamor me je vodil v to naprošen neki turški — res uljuden gospod.

Mošaja nima nič posebnega na sebi. Je snažna, a zelo revna. V pritličju in na koru (imajo nekaki »kor« okolo in okolo), je vse pogrnjeno se zelo revnimi preprogami. Uvodu nasproti je nekaj prostor, kjer duhovni opravljajo molitve in nad katerim je turški nadpis.

Imajo par navadnih luči in na gornjem delu (»koru«) dve mali svečici — drugzga ni videti v tem turškem svetliču. Zraven te, imajo Turki v Dubici še dve mošaji. Vse te tri mošaje se lahko opazi od daleč, ker imajo visoke lesene stolpe (džamije).

Dne 11. t. m. ob 11. uri je iznenada pribužala nad Bosno grozna nevihta. Burja je bila tako silna, da je podrla eno novo leseno hišo (v okolici Dubice so vse hiše lesene), ter polomila nešteto sadnega in drugega drevja.

Kakor sem izvedel pozneje, je ta nevihta prišla čez nemški Gradec in je zajela skoraj vso Bosno, Slavonijo, Hrvatsko in je bila celo v Trstu velika burja.

V Dubici imajo tudi lekarno; le žal, da je večinoma brez — lekarinčarja! Vsaj jaz sem čakal zastoj na njega in tako se godi tudi drugim, kakor so mi povedali!

Ribe se v Dubici prodajajo po 20 nvč. oka in to 5—6 vrst. Ker nimajo ledu, morajo vse, kolikor jih ne morejo prodati onega dneva, ko so bile vlovljene v reki Uni — vreči nazaj v vodo.

Turšica je v Dubici visoka že nad meter, v okolici pa bolj revna. Od postaje Saša pa do »Mlinskega Kuta«, blizu Siska je ista grozno revna — toliko, da je podrla iz zemlje. Od »Mlinskog Kuta« naprej proti Kranjski je vedno lepša — posebno lepa pa je na Štajarskem.

Pšenico je, osobito v Slavoniji, suša preneglo stisnila in bo tam — vsaj v obližju železnice — precej slaba letina. Sadja, izlasti sliv, bo vse polno, posebno veliko pa jih je v Bosni.

Vračaje se istim potom nazaj iz Bosne proti Trstu sem se vstavil tri ure v Zagrebu, katerega sem v naglici vsaj deloma

obhodil. Zagreb je danes krasno, moderno, precej veliko mesto (ima nad 60.000 prebivalcev).

Sedaj pokladajo nove cevi za vodovod, ki so še enkrat večje od novih tržaških! Na sprehajališčih in v lokalih sem opazil, da se je, od kar nisem bil tam, izvršila velika sprememba. Pred šestimi leti sem tožil na tem mestu, da se v Zagrebu preveč nemškutari itd.; danes pa moram reči, da se v Zagrebu govori skoraj na sploh — le hrvatski.

Da je ta tudi drugorodec, ki govore med seboj razne jezike, je umevno, ali zagrebškim Hrvatom vso čast! Žalostno je pa, da na obeh Zagrebških kolodvorih rabijo skoraj izključno le madjarke delavske moči in da ne sprejemajo v službo — nobenega, ako ne zna madjarski!

Na Zidanem mostu sem vdbil za družbo, do Nabrežine, gosp. R., visokošolec, ki se je vozil iz Gradca v Gorico na počitnice.

Zraven tega g. akademika smo vdbili v vozu krdelo kranjskih fantov »urlavbarjev«, ki so se vračali z orožnih vaj — k svojim ženam in ljubicam, kar se jim je poznalo na prvi pogled, ker so kaj veselo prepevali razne narodne pesmi, ter s tem odganjali spanca sebi in nam!

V Ljubljani smo vdbili vse polno členice »Katol. ženskega društva« (bilo jih je 150); le škoda, da so te božjepotnice na »Žalostno goro« zajutrkovale, mesto da bi pele, kar smo opravičeno pričakovali, ker so že v Ljubljani govorile o petju!

No, želeli smo jim vseeno »srečen pot« na »Žalostno goro«, med tem, ko smo mi precej zaspani nadaljevali svojo vožnjo do Divače, kjer so našemu vlaku priklopili celo vrsto vozov z okolo 300 domobrancev. V »Sessani« ni bilo nič posebnega — izvzemši neslovenski nadpis na kolodvoru! V Nabrežini (Nabresina) so nam zaklicali še: Triest in Trieste, na kar smo izleteli do naše lepe Adrije.

F. K.

Zapuščeni! Pod tem naslovom nam pišejo: Ko smo svoječasno prepotovali del Bosne, smo naleteli na družbo poštenih in uglednih mož, katere smo vpršali, kako sodijo o sedanji bosanski politični upravi. — Može so izrazili marsikatero tožbo, a so tudi hvalili, kar je hvale vredno. Obča sodba pa je bila, da se mora bosansko vprašanje definitivno rešiti in še le potem da upajo na boljšo bodočnost.

Povedati moramo, da so se omenjeni moše izrekli za stalno upravo pod žezlom Avstrijske krone. Da pa ozdravljanje bosanskih razmer tako počasi napreduje, je krivo — po mnenju dotičnih veljakov — to, da še ni definitivno določeno, kdo ostane stalni gospodar lepe bosanske zemlje.

Ko smo čuli ta modrovanja, bile so nam v hipu pred očmi naše tržaške razmere in smo primerjali iste bosanskim. O tem smo prišli do zaključka, da, da-si je Trst že več stoletij avstrijska zemlja, mora biti tudi tu kakih pomislekov glede bodoče pripadnosti tega edinega velikega avstrijskega pristanišča (!). Saj bi drugače — tako smo začeli modrovati sami pri sebi — visoki činitelji ne mogli dopuščati, da na tisoče slovenskih otrok v Trstu, otrok iz najzvestejega elements, ostaja brez ene same slovenske šole!!

Takih misli se ne moremo ubraniti tudi danes, ker si v resnici ne moremo drugače tolmačiti zisterna, ki se tu izvršuje.

Mi Tržačani smo sirote. Da-si nas je tu, na tej, do sedaj še vedno avstrijski zemlji, na tisoče in tisoče, da-si izkazujemo v mestu samem nad 1200 šolskih otrok — neuštevši tisoče onih, ki zahajajo v laške in luteranske šole — in po takem tudi razmerno tisočev prebivalstva: nimamo mi tu niti enega državnega poslanca, ki bi mogel zastopati naše koristi na prvem mestu! In nimamo niti ene šole, izvzemši ono, katero vzdržujemo — sami!

Tržaško narodnostno vprašanje in še posebe šolsko vprašanje bi moralo prodirati z vulkanično silo in to v državnem zboru. Za to vprašanje (šolsko) bi morali nastopati vsi slovanski poslanci kakor en mož in mi bi gotovo vdbili krvavo potrebne slovenske šole v Trstu.

Bi se-li ne dal doseči tak nastop v obrambo nas tržaških trpinov?! Z obzirom na važnost mesta Trsta in obzirom na ogromno število naših brezpravnih otročičev mislimo, da bi se, s pomočjo in z vplivom diónega Špinčeca in na prošnjo našega polit. društva, morda vendar dosegla taka skupna akcija, ki bi obrodila zaželjeni vseh.

Mi smo se kazali in smo tudi bili vedno udani svojim vladarjem — kar bi morali dobro vedeti tudi državni organi. Mi, oziroma naši predniki so bili povsodi prvi, kjer je trebalo pokazati patriotizem, a so za to navadno pozneje prejemali — batine od občudovanja vrednih državnikov avstrijskih. Mi smo še danes oni isti, kakor smo bili — ali čudo ni, ako se ne izpostavljam več tako, ako smo postali bolj rezervirani v svojih nastopanjih, ko se vidimo tako zapuščene! Kako in kaj bo za naprej, za to naj skrbijo oni, kateri bi morali skrbeti — za vse podanike!

Sv. Ivan je obhajal 13. t. m. izreden praznik. Ob četrti uri točno začel je v sv. cerkvi krasen cerkven govor, ki je podal kratko zgodovino sv. Cirila in Metodija in je povedal v vznešenih in navdušenih besedah, da je Bogu ravno tako draga slovenska kakor latinska beseda božja in da je tudi ta slovenska beseda božja prava in zveličavna. Poslušalci so bili kar očarani, presenečeni. Res, vsa čast častitemu gospodu govorniku! Po dovršenem govoru sledilo je blagoslovljenje prekrasnih kipov sv. Cirila in Metodija, ki sta res v kras in diko svetoivanski cerkvi. A tudi veličastnejšim in bogatejšim božjim hramom bila bi v čast in krasilo. Po dovršenem blagoslovu šel je ves naval ljudstva, katerega je bila cerkev natlačeno polna, na društveni vrt; a matere s svojimi otročiči so hitele v otroški vrtee, kjer so otročički tako lepo predavali, peli in deklamovali, da moramo res pohvaliti vrlo vrtnarico gospo Grmekovo, ki se toliko trudi z izročeno jej mladino. Po programu se je otročiče pogostilo z malinovcem, štruklji in sladčicami.

V ta namen se je tudi nabralo med navzočim občinstvom 20 K in 20 st. Med temi so podarili: 4 K omizje konsumnega društva, 1 K g. J. Vatovec, 1 K g. S. Godina, 40 st. g. Rebek. — Iskrena hvala vsem!

Pozor kmetovalci! Kakor smo se pričeli na lastne oči, so tukajšnji tržni komisarji jako — če ne preveč — strogi v pregledovanju smokey in konfiscirajo vse one, ki niso popolnoma zrele ali tudi, kakor se pravi, nekoliko »gluhe«. Priporočamo torej našim kmetovalcem, naj prinašajo na naš trg le popolnoma zrele in zdrave smokey (»vetke«), da ne bodo imeli nepotrebne škode in sitnosti.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 17. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica del Lloy 1 2 b, hišna oprava; ulica Sanič 9, hišna oprava; ulica Madonnina 1, hišna oprava; ulica dell' Istituto 6, hišna oprava; ulica Stadion 19, železna blagajna, oprema v zalogi in milo; ulica Leo 9, hišna oprava; Škedenj 172, hišna oprava, vino, porcelana, perilo in razno; Barkovlje 335, kovaška oprema in hišna oprava; Sv. Alojzij 367, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplo-mr ob 7. uri zjutraj 26.3° ob 2. uri popoldne 25°. C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 766.1 — Danes plims ob 8. — predp. in ob 6.06 pop.; osaka ob 1.13 predpoludne in ob 0.21 popoldne.

Društvene vesti.

Pevsko društvo »Kolo« razposilja vabila za svoj koncert, ki bo, kakor objavljeno, prihodnjo nedeljo, le bratskim društvom v spodnji okolici in pa svojim podpornim členom, kar naj ostala društva, kakor tudi slavno občinstvo, blagovoli vzeti na znanje.

Na koncertu se bo točilo izvrstno vino in pivo (vsaj tako se nam je zagotovilo), bo velik »štrukljev semenj«, katerega priredi naš trgovec Škrl in pa brzoposta na vse dele sveta.

Blagajna se odpre ob 4. uri popoldne in sicer na velikem vhodu.

O priliki koncerta pevskega društva »Slava« so preplačali vstopnino sledeči gospodje: Biziak (sokole) 1 K, And. Munih 40 st., Cvek 40 st., Rože 20 st., Ferluga 70 st., Godnik 60 st., Plesničar Pavel 40 stot., Šuman 1 K, Godina (Kudrič) 40 st., Bremic 40 st., Kerševan 40 st., Sosič 60 stot., Zafred 40 st., Godina 40 st., Kamašičič 1 K, I. M. Vatovec 4 K, Vekjet Juri 40 stot., Kriščak 40 st., Zafred 1 K, N. N. 10, N. N. 10 st., Kuret Ivan 80 st., Bartel Srečko 4 K in 40 st., Petrovič 40 st., Štrekel 40 st., Babič 20 st., Križman 40 st., Počkaj 20 st., Kariš 40 st., N. N. 60 st., N. N. 1 K, N. N. 10 st., N. N. 40 st., N. N. 10 stot.,

Ivan Detelja 60 st., P. Sturman 30 st., dr. Gregorin 2 K, N. N. 40 st., I. Kolb 60 st., Beker Anton, ker se ni mogel vdeležiti koncerta, je daroval 2 K.

Šrčno se zahvaljuje vsem darovateljem pevsko društvo »Slava«.

Vodstvo otroškega vrtea v Rocolu nam piše: Za pogoščenje otrok otroškega vrtea o zaključku šolskega leta poslale so nam: gospa Zinka dr. Rybáfeva sladčice, gospa A. Paulin biškotinov, gospica Pež 2 steklenici malinovec in biškotinov; gospa Gregorič Tončka 2 K za malinovec in gospica Ljudmila Mankoč 5 K.

Na veselici so darovali gospodje: Lah 1 K, Žerjal 60 st., Čergol 60 st., Žrjal Vekoslav 60 st., Vatovec 1 K, Čotič 60 st., N. N. 60 st., gospa Rože 20 st., Josip Kranje 2 K, Bartl 3 K 20 st., Stepančič 60 st., Piano 60 st., Cvek 60 st., Zwitter 60 st., Gombač 40 st., N. N. 20 st., dr. Rybáf 3 K 20 st., Škrinjar 20 st., N. N. 20 st., Hanibal Škrli 1 K, gospa Ema Čampa 2 K, N. N. 40 st., N. N. 60 st., čast. g. Cink 3 K 60 st., Polič 60 st.

Vsem blagim darovalkam in darovalcem kakor tudi vsem onim, ki so se udeležili veselice, se vodstvo najprijeje zahvaljuje.

Vodstvo otroškega vrtea v Rocolu.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Štrajk delavcev na vipavski železnici** je rešen. Podjetniki so nekoliko privolili glede dnine, glede delavnega časa pa so ostali trdi. Dnino so povišali delavcem od K 2-10-2-20 na K 2-80-2-90. Delavni čas ostane, kakor je bil: od 5. ure zjutraj do poludne, in od 2.—7. ure zvečer.

× **Vihar in toča.** »Slov. Narodu« pišejo: Dae 10. t. m. zjutraj bil je v okolici Vač in Sv. Gore silen vihar s točo, katera je uničila popolnoma vse poljske pridelke. Napravila je tudi veliko škodo v gozdih. Vihar je podrl več kozocev in sadnega drevja. Strela je ubila v vasi Roviše 26 letnega posestnikaovega sina Valentina Gričarja. Med pogrebom dne 11. t. m. podrl se je na Sv. Gori oder pri popravljanju zvonika ter poškodoval 10 oseb. Veliko večja nesreča bi se bila prigodila, ko bi se isti podrl par minut prej.

× **Družba sv. Cirila in Metodija.** Iz govora predsednika, prof. Vekoslava Spinčiča, posnemljemo: (Zvršetek.)

Hrvatje niso udrli v Dalmacijo in Istro z vsem Primorjem. Oni žive v teh zemljah že tisoč in več let. Oni so si te zemlje osvojili največ z orožjem v roki ter jih oplo dili s svojo krvjo. Oni so puščo obdelali, kultivirali, Oni smatrajo te zemlje svojimi. Italijani bi hoteli udreti vanje in si jih osvojiti ter priključiti blaženi zemlji! Priprave za to delajo tudi s šolami v teh naših zemljah — v šolah, ustanovljenih za naše ljudstvo! Za Italijane v teh krajih ustanovljajo zadostno in še preveč šol tuk. šolske oblasti.

Činitelji, ki bi morali tujim državljanom in njihovim zaveznikom na prste gledati, kakor da ne vidijo tega, kar delajo od ene strani. Na drugi strani pa isti činitelji ne ustvarjajo šol, kakor bi morali, ali pa jih ustvarjajo jako počasno za tistih tolikokrat omenjenih 17000 naših otrok, dolžnih obiskovati šolo. Za vsako šolo se hoče leta in leta borbe. In ako bi šle v tem tempu dalje kakor do sedaj, ne bi ustrojili potrebnih šol niti v sto in tudi več letih, a med tem bi se naš narod zgubljal in italijančil.

Da se to prepreči, da se bo hrvatska in slovenska deca izobraževala v svojem jeziku — to je naloga naše družbe. Tej nalogi je ravnateljstvo skušalo ustrezati kolikor so mu dovoljevala sredstva, ki so mu na razpolgo.

Tu je povdarjal predsednik, da ima družba pet jednorazrednic in tri dvorazrednice z 11 učitelji in učiteljicami in zabavišče v Malem Lošinju. Poslopja za nove šole so pripriljena v Vlahovem, v Stokoveh in v Vinkurinu.

V svojih oporokah so se spomnili družbe Gjuro Kundek v Ivanič-Gradu s 6000 K, Francika Zigulč v Opatiji, priprosta a čestita žena, s 1000 K, župnik Šime Močibob v Višanju z 200 K. Poleg prihodov od podružnic je bilo tudi takih od prireditelj in veselje. Tu je predsednik posebno omenjal velikega koncerta v Zagrebu družbi na korist. Od tega koncerta je dobila družba nad 2500 K. Predsednik je izvajal dalje, da se

namen družbe umeva v bolj in bolj širokih krogih. Spominjajo se družbe v najbolj pozabljenih kotih, a spominjajo se je tudi rojaki v Ameriki in Afriki. Potem je omenjal govornik še dohodkov od užgalie, cigaretnega papirja itd. Volila, prispevki, darovi, razprodaje so prinesle družbi tekom leta 1901 35000 K, okolo 1500 več, nego v letu 1901. Vsem bodi izrečena najšrečnejša zahvala.

Doprinašajmo za družbo — je zaključil predsednik — tudi za naprej, po možnosti še več, povsodi, kjer nas je! Žrtvujmo zanj, vedoči, da brez žrtve in žrtve se ne doseza nobena plemenita svrha. Žrtvujmo za našo dečo, da jo osvobodimo pred barbarsko pohlepnostjo. Kar smo storili za te male, storili smo za naš narod v Istri in zanaš vsekupno domovino!

Vesti iz Kranjske.

* **Iz Kranjske** nam pišejo: V našem kraju, katerega pa nočem imenovati, se je bila našla četvorica rodoljubov, ki so namenili združiti razdružene duhove v namen skupnega delovanja — za narod! S pomočjo prijateljev so bili priredili par veselie v korist naši prekoristni družbi sv. Cirila in Metodija in so tudi skušali združiti pripravljene se elemente (liberalce in klerikalce) na skupno delovanje. S početka je stvar prav lepo napredovala in je prišlo že do tega, da so si podajali roke oni, ki so se malo prej sovražili na smrt.

Ta vspeh pa ni bil po godu nekaterim pretiranim korifejem od obeh strani; zato so začeli napadati in nastopati proti vsakemu združenju! Grozilo se je s škandali v javnih listih, ako se gori imenovana četvorica ne odtegne vsakemu vplivanju na združenje obeh, popolnoma po nepotrebnem prepirajočih se strank! In dosegli so svoj peklenski namen!

Kakor pri nas, tako je tudi v drugih krajih naše tužne Kranjske, še mnogo treznomiselnih mož — žal, da si ne upajo na dan, ker se boje terorizma in izlasti osebnega mrevarenja po javnih listih.

Kakor nam, tako se že gabi to nebratsko klanje vsem treznomiselnim, ki ne vidijo ure, da bi ponehal razsajajoči in vse zastupljajoči boj in bi tako mogli priskočiti na pomoč Vam obmejnim Slovincem. Vem, da ni izključeno, da bo tudi za teh par nedolžnih vrstic zopet ogenj v strehi in da se strese na Vas zopet kakov »solzar« — ali to nas ne sme strašiti! Mi moramo — če tudi za sedaj brez upanja — vedno predočevati nevarnost, ki preti prej vam, a za vami — pa tudi nam!

Svatopluk.

Vesti iz Štajerske.

— **Slov. fer. akad. društvo »Bodočnost«** v Ljutomeru priredi v nedeljo dne 20. julija 1902 svoj

I. ustanovni občni zbor

v Ljutomeru pri g. Seršenu ob 10. uri popoldne s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora. 2. Poročilo pripravljalnega odbora. 3. Volitev a) predsednika, b) 4 odbornikov, c) 2 pregledovalca. 4. Odobrenje poslovnika. 5. Načrt počitniškega delovanja. 6. Slučajnosti.

Po občnem zboru bo skupen obed z značajem banketa. Pristop na občni zbor in skupni obed ima vsak Slovenec, ki se zanima društvo. Kdor se želi udeležiti skupnega obeda, naj to prej javi gospodu Seršenu v Ljutomeru.

Popoldne ob 3. uri se začne veselica, zvečer pa bo ples v gostilni g. Iv. Vaupotiča v Ljutomeru.

Vapored veselici bo sledeči:

1. Pozdrav predsednika. 2. »Zvezna«, A. Nedved, moški zbor. 3. »Čolnčku« V. Parma, mešan zbor. 4. »Nisem Nemeč, dekle lepo«, četverospjev, A. Hajdrih. 5. Slavnostni govor. 6. »Po morju viharjem«, Fr. Schneider poklonil »Bodočnosti«, moški zb.. 7. »Žitno polje«, Fr. Gerbič, mešan zbor. 8. »Oj slovenska zemljica«, Fr. Ferjančič, moški zbor. 9. Šaljiv nastop: »Stotnik in njegov sluga«. 10. Gledališka igra. »Zakonska sol«. — Šaljiva pošta itd.

Po igri se bo vršil ples v notranjih prostorih. Med posamičnimi točkami vspeveda bo svirala godba.

— **Na okrajnem sodišču v Celju** imajo pisarja, ki se tudi v uradu ponaša s »plavico« v gumbnici. »Domovina« meni, da kdor nosi to cvetko, ta demonstrira v velikomemškem zmislu. Nedopustno da je torej, da uradniki tako nastopajo.

Mi pa menimo, da je stvar še precej naravna: če smejo demonstrirati veliki, zakaj naj ne bi tudi mali!!

— **Šod na Teharjih.** V nedeljo 11. t. m. popoldan je poročal državni poslanec g. vitez Berks teharskim volilem o svojem državnozbornem delovanju v politično-gospodarskem in narodno-gospodarskem oziru. — Polnoštevilno zbrani volilci so mu v posebni resoluciji izrekli zahvalo in popolno zaupanje. Potem je predaval g. Ivan Kač o zadružnem gibanju med Slovenci, za kar je žel mnogo pohvale. Končno so vrla teharska dekleta igrala »Rozo Jeledvorsko«. Tako so združili koristno s prijetnim.

Razne vesti.

Zrušenje zvonika sv. Marka. Laški časopisi so še danes prepolni raznih podrobnosti o tej katastrofi. Iz vse te mnogobesednosti, ki je lastna le Italijanom in njih listom, pa bi bilo važno posneti to, da se resno misli na zopetno zidanje stolpa sv. Marka in da je tudi »Palazzo ducale« v nevarnosti, da se zruši. Posebna komisija je pregledala vse zgodovinske stavbe na trgu sv. Marka in druge, da se osvedoči o njih stabilnosti. In ker morajo v Trstu vse posnemati, kar se je zgodilo v Italiji, dal je tudi naš presvitli župan dr. Scipione Sandrinelli pregledati — baziliko sv. Justa. E se di oio non ridi, di che rider suoli?

Književnost in umetnost.

Slovensko umetniško društvo vabi vse slov. umetnike, da se udeleže druge umetniške razstave v Ljubljani, katera se odprvi 15. septembra 1902 in se zaključi 15. oktobra 1902.

Pravila.

1. Umotvori naj se pošiljajo po železnici na »Slovensko umetniško društvo v Ljubljani«, in sicer pravočasno, da dospé v Ljubljano najkasneje 1. septembra. Umestno bi bilo, da se pošiljatev preje naznani.

2. Vsak umotvor mora imeti svoj poseben zaboj. Ker niti društvo niti železnica ne odškodujeta za poškodbe umotvorov, navstale vsled slabega zaboja in površnega opremljenja, zahteva društvo, da se pritrdi umotvor v močen zaboj z vijaki. Istotako mora biti pokrov zaboja pritrjen z vijaki. Kipi, akvareli, pasteli pod steklom i. dr. morajo biti z mehkim materijalom zadelani.

3. Na umotvoru mora biti listek z imenom in naslovom umetnika, naslov in cena umotvora. Istotako mora biti v dotičnem zaboji prilepljen enak listek.

4. Dopoljatev umotvorov prevzame umetnik na lastne stroške.

a) Odklonjeni umotvori se vrnejo takoj na stroške odpošiljaleca.

b) Sprejeti umotvori se vrnejo tekom enega tedna po zaključku razstave na društvene stroške.

c) Vračajo se umotvori samo po železnici in sicer do tiste postaje, ki je naznanjenemu naslovu umetnika najbližja.

5. Od prodanih umotvorov si pridrži društvo 10% režijskih stroškov.

6. Odpiranje zabojev se vrši v navzočnosti dveh za to izvoljenih oseb.

7. Društvo garantira za poškodbo umotvorov samo od časa vsprejema od železnice do oddaje na železnico.

Za izbero umotvorov izvoli se juri, ki obstoji iz petih jurorjev in dveh namestnikov.

Odbor »Sloven. umetniškega društva«.

Ivan Franke, ces. svetnik, predsednik.

Rihard Jakopič, tajnik.

Brzljavna poročila.

Za sv. unijo!

RIM 16. (P.) Danes je sv. Oče v daljši avdijenciji vsprejel škofa križevaškega Julija Drohobcekega. Na to je škof na željo sv. Očeta predstavil tudi svoje spremstvo, katero je sv. Oče vsprejel najljubneje, podelivši mu svoj blagoslov.

Dogodki v južni Afriki.

LONDON 16. (B) Reuterjeva pisarna javlja iz Pretorije včerajšnjega dne: Po čutstvu olajšanja, navstalega vsled prenehanja sovražnosti, je sedaj povsodi opažati reakcijo. — Prejšnji »Nationalscouts«, sestavljeni od Burov, ki so bili udali, so sedaj pred-

metom proganjanja in zagriženega sovražstva od strani burgherjev, ki so se bojevali do zadnjega. Nekaj teh »Nationalscouts« so celo zaprli. Sovražno mišljenje je tako močno, da burgherji nosijo zelena znamenja, da se le razlikujejo od »Nationalscouts« in onih Burov, ki so mej vojno položili prisego zvestobe. V Transvaalu so težave večje, nego v koloniji Oranje in v mnogih slučajih burgherji obdolžujejo voditelje verolomstva.

Grof Goluchowski.

DUNAJ 16. (B.) Minister za vnanje stvari grof Goluchowski je odpotoval sinoči v Išč.

ISCHL 16. (B.) Minister za vnanje stvari, grof Goluchowski je dospel semkaj danes zjutraj in je bil ob 11. uri predpoludne vsprejet od cesarja. Minister se udeleži popoldne cesarskega rodbinskega obeda.

Hud vihar.

CHALONS SUR SAONE 16. (B.) Včeraj med 6. in 7. uro zvečer je vihral silen ciklon, ki je podiral hiše in izkoreninjal drevesa. Mnogo ladij Saoni je bilo vrženih na suho in »Alkazarc« porušen. Ker se je utrgal oblak, je voda preplavila ceste in udrila v prodajalnice.

Amerikanski naporji za monopoliziranje paroplovbe.

DUNAJ 16. (B.) »Neue Freie Presse« javlja, da je Morganov paroplovni trust doposlal avstrijskemu industrijskemu svetu dopis, v katerem se ponuja za gradnjo ladij za avstrijsko trgovino in za vodstvo obrata isti.

Velikanska rastava pohištva in tapečarij. Izvenredno ugodne cene. VILJEM DALLA TORRE v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohištvo donesrečo. —

Danes, ob 8¹/₂ uri zvečer bo koncertirala

VOJAŠKA GODBA v ljudskem vrtu.

Med drugim se bo izvajala velika fantazija iz opere »Mrak bogov« in Ziehrerjeva skladba »Reservistove sanje«.

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI z omejenim jamstvom

namazanja slovenskemu občinstvu, da je prevzela prvo slov. zalogo pohištva iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a katera se nahaja v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitasca

ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riberge št. 21

Telefon št. 670.

Velik izbor tapečarij, zrcal in stik. Izvrstje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI ČENIKI ZASTONI IN FRANKO Predmeti postavio se na parobrod ali železnico franco.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster
TRST (via Giuliani 11) — BARKOVJE (zraven pokopališča).

Izvršuje vsakovrstna in najfinejša ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem domu« v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).
Žage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke.
Priporoča se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič
klesarski mojster.

Spoštovane slovenske gospodinjice
Zahtevajte pri svojih trgovcih
novi
Ciril-Metodijevo
cikorijo.

M. Aite
trgovina z manifakturnim blagom
ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 8
s podružnico ul. Nuova, ogel ul. S. Lazzaro št. 5.
si dovoljuje obvestiti slavno občinstvo in cenj. odjemalce, da je jako pomnožila svojo zalogo kakor tudi povečala prostore s tem, da je ustanovila zgoraj omenjeno podružnico zato, da more v polni meri zadostiti vsem zahtevam cenj. odjemalcev.
V obeh prodajalnicah vdobiva se razno blago najbolje kakovosti in najmodernejše iz prihi tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovrtnice, tu je velikanski izbor platnenega in bombažnega blaga, prtov in prtičkov ter vsake vrste perila, bodi od bombaža, ali platna. Pletenine, svilenine raznovrstni okraski za šivilje in knitičarke. Velikanski izbor snovij za narodne zastave in trakov za društvene znake.
Sprejema naročbe na moške obleke po meri, kate izvrši najtočneje in najnatanje po cenah, da se ni bati konkurence.
Poskušaj, da se prepričaš!

PODJETJE ZIMOLO - TRST
Prvo podjetje
za pogrebne svečanosti
ustanovljeno leta 1876.
Pisarna: Corso 41 - Zaloga: ul. Istituto 15
Telefon št. 141 | Telefon št. 145
Sprejemajo se pogrebi v veliki gali in L. II., III. IV. razreda; prevz. žrtnice v tu- in inozemstvo; katefalki v cerkvah za pogrebne svečanosti.
Izvršuje pogrebe v popolno črni, v zlato-črni, srebrno-črni in zlato-modri barvi.
Velika zaloga kovinskih krst, navadnih in najbogatejših; krst iz trdega lesa s kovinskimi okraski z vloženo cinasto krsto ali brez nje; lesenih krst; belo in črno lakiranih; vence iz umetnih cvetic v porcelanu ali biserih.
Prodaja na drobno in na debelo oblek iz atlasa organin, umetnih cvetic, napisov zlato-srebrnih in sploh vsakovrstnih pogrebnih predmetov.

Išče se
14-15 letnega pomočnika za v prodajalnicu svinjine. Isti mora biti poštenih staršev in zmogel slovenskega ter laškega jezika. Dečki iz Gorice ozir. iz Goriške okolice imajo prednost.
Naslov pove iz uljudnosti uredništvo »Edinosti«.

Jakob Kosmerlj
— TRST —
ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.
TRGOVINA
jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.
Izbor raznih vin in likerjev.
Imam tudi filijalko v ulici **Bastione št. 2** nasproti ženskem liceju.
Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši
Jakob Kosmerlj.
Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano
je bilo predloženo zdravstvenemu vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo.
Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po koji ima trdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsakomur, ki bi razpečeval ponarejanja, ter je ob enem prisodil trdki vse sodne troške in odvetniške stroške provzročene do leta 1897.

Naš sirup je enako isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter hranimo njegove izvorne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču.

Pozivljamo vsakogar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj označene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Trdka nima družice.
Napolj 4, Calata S. Marco.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva
Andrej Jug
TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST
priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najbolje in trepčno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po nšertu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.
Cene brez konkurence.
Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi v smislu gesla: Svoji k svojim!

Stavbinsko podjetje **G. TÖNNIES** Stavbinsko podjetje
Ljubljana.
Tovarna za mizarsko orodje in parkete, stavbinsko in umetno ključarstvo.
Delavnica za konstrukcijo železa itd.
Sprejema naročbe za vsakovrstna mizarska dela kakor: kompletna okna za cele stavbe in izlozna okna na vreteno, vrata, portale, oprave za prodajalne in druge pohištva v vseh slogih. — Podovi mehki in trdi vseh vrst kakor: deščice, parkete, od jermena in navadnega lesa. Kompletna stavbinska kovaška dela, stopnice, ograje, žične mreže, železne zatvornice na vreteno ita. itd.
Proračuni brezplačno. Reference prve vrste na razpolago.

Živic i dr.
(Schivitz & Comp.)
Zaloga strojev, tehničnih predmetov in materijala.
Delavnica. — Inženjerski urad.
TRST. — Trgovinska ulica št. 2. — TRST
pri trgu vojašnice.

Prodaja se:
MOTORJE na par, na plin, petrolej in bencin.
STROJE za obrtništvo in kmetijstvo, za dom in sploh za vsako rabo.
PUMPE za vodo, vino, špirit, olje itd.
ŽELEZNE CEVI in njene sklepe.
CEVI iz drugih kovin, iz gume in platna.
PIPE in VALVE (zaklopnice) in druge medene ali bronene predmete.
MASILNE ULOGE t. j. plošče, svitke in dr. iz gume, asbesta, bombaža.
SITE in druge priprave za mline.
PASE iz usnja in drugih materijalov.
OLJE in MAST za mazanje strojev.

Posebno se priporoča posestnikom
Raznovrstne železne pluge, mlatilnice in čistilnice za žito, slamoreznice, stiskalnice za vino, olje in seno, škropilnice proti peronospori, elastične trake, gobe za cepljenje itd.
Izdelujejo se načrti za napravo tovarn, vodovodov, vodnjakov, cest itd. in se tudi dela prevzame.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško, Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS
centralno ravnanstvo na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).
Popolno vplačana glavica 2.000.000 K, ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.
Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega gleda, izplačavši v slučaju žetivte ali prehoda v vojaške zavarovani znesek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.
Glavni zastop v Trstu, Riva dei Pescatori št. 1. Telefon 469.
Iščejo se povsod zastopniki in agenti.

Anton Breščak v Gorici, Gosposka ulica št. 14 in ulica Veturini ima v zalogi v veliki izbiri pohištvo vseh slogov za vsak stan od najboljšega izdelka. V zalogi ima: podobe na platno in šipe, ogledala, žime pa steno, razne tapetarije itd. Daje tudi na obroke.

Skladišče vina ulica Acquedotto št. 23. Prodaja vina v so fihi in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Mihael Zeppar v Trstu, ulica San Giovanni št. 12
ima zalogo pečij od majlike v velikem iz boru, sama novost, bodisi glede risarij ali barv. Snov sestaja od same stanovitne zemlje. Izključna zaloga za Trst, Primorje in Dalmacijo slavnoznane in odlikovane tovarne za peči Bratov Schütz v Blanskem (Morava) ustanovljena 1848. Pri teh pečih se prihrani 50% na kurjavi. Lastna tovarna štedilnih pečij iz železa ali ucelanih z majoliko. Izvršitev po meri in nizkih cenah.

Deček z dežele
ki je dovršil 4 razredno ljudsko šolo, želi vstopiti v kako prodajalnicu z jestvinami kot vajenec. Naslov pove uprava »Edinosti«.

Odlikovana v Rimu se zlato kolajno in zaslužnim križcem. Odlikovana na Dunaju se zlato kolajno in častno diplomu.
Odlikovana tovarna za čopiče in ščetke
Ivan Angeli
ulica Canale 5
nasproti cerkve sv. Antona novega.
Edini specializist za izdelovanje zidarskih in slikarskih čopičev; lastna specializiteta čopičev za barvanje s pokostjo.
Pleteni naslanjači francoskega sestava in nedosežne kakovosti.
Se ne boji nikake konkurence glede zmernih cen kakor tudi izvrstnega izdelka.
Čuvati se je dobro da se ne začenja moja trdka s konkurenti jednakega imena.

Prodajalnica izgotovljenih oblek
„Alla città di Trieste“
trdke
EDVARD KALASCH
Via Torrente št. 34
nasproti gledališču „Armonia“
s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljših in navadnih snovij.
VELIK IZBOR
izgotovljenih hlač za delavce
kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

JAKOB BAMBIČ
trgovec z jedilnim blagom
Via Giulia št. 7.
Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega.
— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah, ter moke, žita, ovsu, otrobi. — Razpošilja naročeno hlogo tudi na deželo na debelo in probno. — Cenike razpošilja franko.
Priporoča se pri najsolidnejšem delu in ozmernimi cenami.

Obuvala!
Pri Pepetu Kraševcu
zraven cerkve sv. Petra (Piazza Rosario pod ljud. soloi)
Bogata zaloga raznovrstnih obuval za gospode, gospe in otroke.
Pošne naročbe se izvrše takoj. Pošiljate so poštnine proste.
Prevzema vsako delo na debelo in drobno ter se izvršuje z največjo točnostjo in natančnostjo po konkurenčnih cenah.
Za mnogobrojne naročbe se toplo priporoča
Josip Stantič čevlj. mojster.
Zalagatelj uradnikov in uslužbencev konsumnega skladišča c. kr. glavnega carskega urada in c. kr. generalnih skladišč; nadalje stražnikov c. kr. javne straže v Trstu in Miljah ter orožništva c. kr. priv. avstr. Lloydja.

FILIJALKA
BANKE UNION
V TRSTU

e peča z vseni bančnimi in menjalnimi posli kakor:
a) Vsprejema uplačila na tekoči račun te obrestuje:
Vrednostne papirje:
po 2% proti 5 dnevnih odpovedi.
— 2% „ 12 „ „ „
— 3% „ 4 mesečni „ „
— 3% „ 8 „ „ „
— 3% „ 1 letni „ „
Napoleone:
po 2% proti 20 dnevnih odpovedi
— 2% „ 40 „ „ „
— 3% „ 3 mesečni „ „
— 3% „ 6 „ „ „

Tako obrestovanje pisem o uplačitih velja od oziroma 2. avgusta naprej.
b) Za giro-conto daje 2% do vsakega zneska. Izplačuje se do 20.000 gld. a cheque; za večje zneske treba avizo pred opoldanskim borzo. Potrdila se dajijo v posebni uložni knjižici.
c) Zaručena se za vsako uplačilo obresti od dne uplačila in naj se je to zgodilo katero si boji uradnih ur.
Sprejema za svoje conto-currentiste, inkase in račune na tukajšnjem trgu, menjice za Trst, Dunaj, Budimpešto in v drugih glavnih mestih; jim izdaja nakaznice za tu mesta ter jim shranjuje vrednostne papirje brezplačno.
d) Izdaja vrednice neapeljske banke, plačiljive pri vseh svojih zastopnikih.
e) Kupuje in prodaja vsakovrstne vrednostne papirje ter iztirjava nakaznice, menjice in kupone proti primerni proviziji.

Assicurazioni generali
V TRSTU.

(Društvo ustanovljeno leta 1831.)
To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru, zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.
Društvena glavica in rezerva dne
31. decembra 1893. gld. 58.071.673-84
Premije za poterjati v naslednjih letih „ 30.541.700-64
Glavica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1894. 169.929.625-08
Plačana povračila:
a) v letu 1894. 9.737.614-48
b) od začetka društva do 31. decembra 1894. 292.401.706-51
Letni računi, izhaz dotedaj plačanih odškodovanj tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natančna pojasnila se dobe v Trstu v uradu društva Via della Stazione št. 88/81 v lastnej hiši.